

Η επικαιρότητα της ρητορικής

Στη σύνθετη εποχή που ζούμε, κοντά σε σύγχρονα ζητήματα, που έχουν σχέση με τις νέες τεχνολογίες και την επιστήμη των υπολογιστών, αποκτούν σπουδαιότητα παλαιότερες ενασχολήσεις

όπως ο δημόσιος λόγος και η τέχνη της ρητορικής. Η τηλεόραση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν αυξήσει τη σημασία της

μαζικής επικοινωνίας και την ανάγκη απόκτησης δεξιοτήτων πειθούς και σωστής κι ενδιαφέρουσας έκφρασης. Έτσι το ενδιαφέρον για τις τεχνικές της δημόσιας επικοινωνίας και για τη ρητορική έχει επανέλθει.

Στον ελληνικό χώρο η καλύτερη κατά τη γνώμη μου δουλειά που έχει γίνει και είναι διαθέσιμη για επαγγελματίες, εταιρείες, φοιτητές και διανοητές είναι του καθηγητή Νέστορα Κουράκη, «Εισαγωγή

στην κλασική ρητορική» (Hippasus, 2021). Στην από κάθε πλευρά πλήρη αυτή εργασία, πέραν μιας λεπτομερούς ιστορικής αναδρομής της πορείας της ρητορικής από την κλασική αρχαιότητα μέχρι τις ημέρες μας, γίνονται πολύ ενδιαφέροντες αναλύσεις για πρακτικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με τεχνικές που οφείλουν να ακολουθήσουν όσοι είναι υποχρεωμένοι να απευθυνθούν σε διαφορετικά ακροατήρια αλλά και να πείσουν με γραπτά κείμενα.

Το εξαιρετικό για την ελληνική βιβλιογραφία πόνημα του Ν. Κουράκη εξετάζει, πέραν των ιστορικών και θεωρητικών αναφορών, και πάρα πολλά πρακτικά ζητήματα. Πώς αναλύεις το ακροατήριό σου, πώς ξεπερνάς μία φυσιολογική νευρική κατάσταση, πώς επιλέγεις θέμα ομιλίας ή προσαρμόζεις στα ενδιαφέροντά σου το θέμα που θα συζητηθεί. Αυτά, και άλλα εξίσου σημαντικά, είναι τα θέματα που αναλύονται – με πολλά ιστορικά και άλλα παραδείγματα – στο δεύτερο κυρίως μέρος του βιβλίου. Το πιο σημαντικό κομμάτι της

ανάλυσης βρίσκεται στην εξήγησή της οικοδόμησης της διάρθρωσης μιας ομιλίας. Το ελκυστικό ξεκίνημα, η ανάπτυξη επιχειρημάτων κι αντεπιχειρημάτων και τέλος το εντυπωσιακό κλείσιμο.

Με βάση την εμπειρία μου από διδασκαλία του θέματος στο εξωτερικό, αυτό το δεύτερο θέμα σποτελεί και το σημαντικότερο κομμάτι του βιβλίου του Κουράκη. Σύμφωνα με αυτόν η ρητορική δεν είναι κληρονομικό ταλέντο – και έχει απόλυτο δίκιο. Είναι καθαρά επίκτητη ιδιότητα και δεξιότητες που προϋποθέτει μελέτη, άσκηση και δοκιμασία. Ιδιαίτερα η παρουσία στα καινούργια Μέσα, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media, προϋποθέτει εξάσκηση και πολλές δοκιμές. Σύμφωνα μάλιστα με έναν από τους πρωτοπόρους των τεχνικών αυτών στη σύγχρονη εποχή, τον Edward J. Hegarty, («Humour and Eloquence in Public Speaking», A. Thomas Publish., 1978) το κιούμπο, φυσικό ή επίκτητο, και η ευφράδεια (και αυτή μπορεί να αποκτηθεί

μέσω άσκησης) αποτελούν θεμελιώδη συστατικά ενός επιτυχημένου λόγου.

Ακουμπώντας ζητήματα που πολλούς που δοκιμάζουν να μιλήσουν δημόσια απασχολούν, όπως το τρακ και η νευρική κατάσταση, η Clare Cairns («Public Speaking Without Fear: How to Overcome Anxiety and Present with Confidence», 2019) αποτυπώνει με σαφήνεια οδηγίες και τεχνικές που διευκολύνουν στην αντιμετώπισή τους. Εξηγεί εκεί πώς να ενεργοποιεί κανείς τον εαυτό του και το κοινό που τον ακούει ώστε να υιοθετήσει τις ιδέες του, και να προωθήσει το προϊόν (ή την επιλογή) που προτείνει, να επικοινωνήσει την ιστορία που αναλύει και να πετύχει έτσι το μέγιστο της προφορικής του προσπάθειας. Στην ίδια λογική και ο Carminé Gallo («Talk Like TED: The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds», 2019) χρησιμοποιεί την εμπειρία των πιο επιτυχημένων ομιλητών του περίφημου TED, για να εξηγήσει τις δυνατότητες που έχει η ομιλία ώστε να ανοίξει τον δρόμο για επιτυχίες στη ζωή.

ΣΚΛΗΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ